

adjectief diepzinnig bij mij op. Haspels doet het gaarne voorkomen of achter zijn gemoedelijke woorden diepe levensinzichten en wonderfijne ontroeringen verborgen liggen. Het is dikwijls niet na te gaan of zijn toon bedoelt eenvoudig vriendelijk-vroolijk of wijsgeerig licht-ironisch te zijn. En achter deze onklarheid van accent verhuult zich de auteur als wijlen Zeus in zijn wolk. Het zou mij niet verwonderen, of dat is ook zijn bedoeling zoo. Men moet de dingen niet te pijnlijk bij hun namen noemen, men moet vooral altijd dichtelijk blijven. Ja! Dáár heb je 't woord! Kwasi-dichtelijk schijnt mij al te vaak het werk van Haspels, nog meer dan kwasi diepzinnig. Het eene trouwens sluit het andere niet uit. Als gij Haspels een diepe, dichtelijke natuur wilt noemen, die er nu eenmaal de voorkeur aan geeft, zich enkel los en elegant-weg, op vroolijken toon en vooral niet gepassioneerd te uiten — dan zal hij u waarschijnlijk niet tegenspreken. En dit volkomen te goeder trouw.

Al vroeger heb ik-voor-mij vastgesteld, en mijn overtuiging werd nog versterkt door het lezen van dezen bundel: Haspels, als schrijver, heeft twee zeer goede eigenschappen. Ten eerste kan hij beschrijven wat zijn liefde heeft: de zee, het hollandsche landschap, het werk op het land. Hij doet het op zijn eigen manier, die alweer een geheel andere is dan de realistische of visionaire van '80 — van Jac. van Looy, van Ary Prins — hij doet het nooit zonder ethische bijgedachten. Maar zijn beschrijvingen zijn de eenige momenten in zijn werk waarbij hij gloed vertoont, artistiek élan, uitstralende zielewarmte. En ziedaar iets dat niet nalaten kan zich mee te delen aan den lezer. In „Wisselend Uitzicht” komt maar zeer weinig van deze beschrijving voor. Ik geloof dat een paar bladzijden ervan in het laatste verhaal: In den Staringskoepel op visite de beste zijn. Een stukje als de hier volgende b.v. vind ik zeer goed:

„Vlak tegenover me gouden hooi-schelven en half gevulde zaadbergen. Daaroverheen in de verte een strooien dak, en het gewas van verschgeploegde akkers, purperende heivelden en groenende weiden tegen in den horizon verschietende boomen-groepen. En vlak onder me een gouden roggeakker. Gebukt slaan twee boerenknechts, in blauw boezeroen, de zeisen in het graan. Met luchtigen armzwaai laten ze de zeisen door de lucht cirkelen, die even op het blad de zon doen blinken, en dan het graan bij den grond afbijten; zoodat het flauw neervalt. Zonder opzien streven zij voort, in den rustigen rhythmus van den arbeid. Wat achter hen bukken twee bindsters, in witte jakken, zich over het gevelde graan, grijpen een armvol, bossen het tot een garf, die dan weer neervalt”.

De andere goede eigenschap van onzen auteur waarop ik doelde, is zijn talent, delicate verhoudingen tusschen menschen op delicate wijze aan te duiden. Laat ik er bij zeggen dat een en ander mij wel eens ál te delicaat wordt en dat ik méér houdt van de rustige waarheid, dan van dit aristocratisch doen vermoeden. Maar gaarne erken ik het talent ervan en wijs ik op de staaltjes van dat talent ook in dezen bundel gegeven, t.w. in de novellen: *Vriendschap* en *Zwakke Kracht*. Wat ik hier bedoel met citaten aan te toonen, 't lijkt me ondoenlijk. Wie het boek leest zal het wel vinden.

De *Maas voor Rotterdam* en *Op Holland's breede Wateren* zijn gelegenheidsstukjes, die als zoodanig misschien hun waarde hebben gehad, maar nu verder wel rustig in schrijvers portefeuille hadden kunnen blijven. Zij werken niet mee om de cohaerentie dezer, op dat punt toch al zwakke, verzameling te versterken.

H. R.

JOS GOUDSWAARD, *Uit 't Leven van een Leurder*, Amsterdam, Uitgevers-Maatschappij „Elsevier”, 1915.